



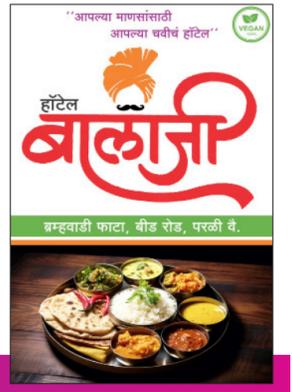
दैनिक

अतुल्य महाराष्ट्र

मुख्य कार्यालय : परळी वैजनाथ

बीड महाराष्ट्र | रविवार, 22 मार्च 2026 | अंक क्र. 302 | वर्ष 3 रे | मूल्य ३ रुपये | पृष्ठे 4

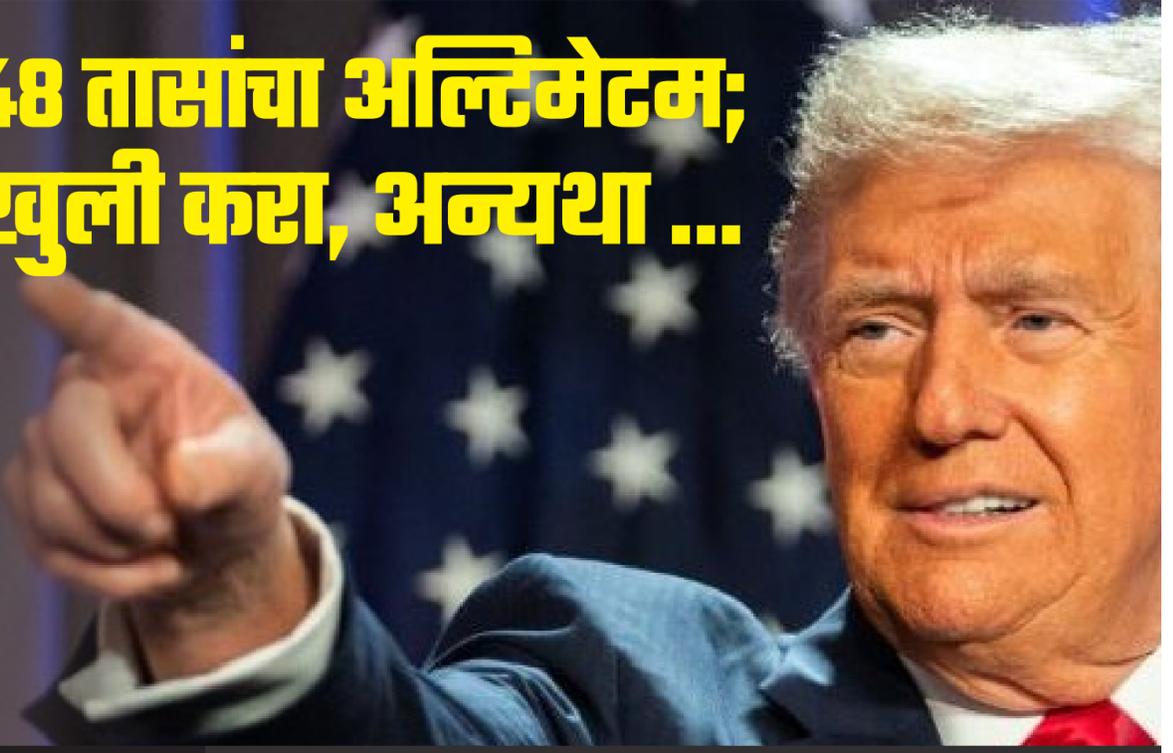
Website : atulyamaharashtra.com RNI RGN No. MAH/MAR 2023/52446 Email : dailyatulyamaharashtra@gmail.com



द्रुम यांचा इराणला 48 तासांचा अल्टिमेटम; होर्मुज सामुद्रधुनी खुली करा, अन्यथा ...

■ दिल्ली वृत्तसंस्था

अमेरिका, इराण आणि इराण यांच्यातील तणाव आता अत्यंत गंभीर टप्प्यावर पोहोचला आहे. गेल्या तीन आठवड्यांपासून सुरू असलेल्या संघर्षाच्या पार्श्वभूमीवर अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांनी इराणला थेट 48 तासांचा अल्टिमेटम दिला आहे. होर्मुज सामुद्रधुनी जहाजांच्या वाहतुकीसाठी तात्काळ खुली न केल्यास, अमेरिकन वायूसेना इराणच्या वीज प्रकल्पांवर हल्ले करून त्यांना उद्ध्वस्त करेल, असा थेट इशारा त्यांनी दिला आहे. विशेष म्हणजे, या कारवाईची सुरुवात इराणमधील सर्वात मोठ्या वीज प्रकल्पापासून केली जाईल, असेही त्यांनी स्पष्ट केले.



नेमक प्रकरण काय?

इराण-इराण संघर्ष सुरू झाल्यापासून इराणने आपल्या सागरी हद्दीतील अत्यंत महत्त्वाचा मार्ग असलेली होर्मुज सामुद्रधुनी बंद ठेवली आहे. जगातील एकूण तेल पुरवठ्यापैकी सुमारे 20 टक्के वाहतूक या मार्गावरून होते. त्यामुळे या मार्गावरील अडथळांमुळे जागतिक बाजारात कच्च्या तेलाच्या किमती झपाट्याने वाढल्या आहेत. या पार्श्वभूमीवर ट्रम्प यांनी त्यांच्या टुट या सोशल प्लॅटफॉर्मवरून इराणला इशारा देत, "48 तासांत मार्ग खुला करा, अन्यथा परिणामांना सामोरे जावे लागेल," असे स्पष्ट केले आहे.

तेल दरांचा भडका उडण्याची शक्यता

इराणच्या भूमिकेमुळे जागतिक ऊर्जा बाजारावर मोठा दबाव निर्माण झाला आहे. अमेरिकेचे ट्रेझरी सेक्रेटरी स्कॉट बेसेन्ट यांच्या माहितीनुसार, परिस्थिती निर्यंत्रणात ठेवण्यासाठी अमेरिकेने इराणी तेलावरील काही तात्पुरते शिथिल केले आहेत. यामुळे सुमारे 98 कोटी डॉलर तेल बाजारात येऊ शकते. मात्र, इराणने आपली भूमिका कायम ठेवली, तर लष्करी कारवाई अपरिहार्य ठरू शकते, असे संकेत अमेरिकेकडून देण्यात आले आहेत.

प्रा.टी.पी. मुंडे यांनी दिल्या रमजान ईदच्या मुस्लिम बांधवांना शुभेच्छा!

रमजान ईद हिंदू मुस्लिम ऐक्याचे प्रतीक!



■ परळी वैजनाथ प्रतिनिधी

हिंदू मुस्लिम ऐक्याचे प्रतीक असलेला रमजान ईद हा मुस्लिम बांधवांचा पवित्र सण संबंध देशभरामध्ये मोठ्या उत्साहात साजरा केला जातो त्याचे औचित्य साधून शिवसेनेचे नेते तथा बीड जिल्हा संपर्कप्रमुख प्रा.टी.पी.मुंडे (सर) यांच्या प्रमुख उपस्थितीत त्यांनी मुस्लिम बांधवांना गळाभेट घेत ईदच्या शुभेच्छा दिल्या.

नेहरू चौक व मलकापूर येथील ईदगाह या ठिकाणी सकाळी शुभेच्छा देण्यासाठी पॅडल लावण्यात आला मुस्लिम बांधवांची नमाज

पठण व धार्मिक विधी पूर्ण झाल्यानंतर त्यांनी गळाभेट घेत शुभेच्छा दिल्या. मुस्लिम बांधव आणि प्रा.टी.पी.मुंडे सर हे एक समीकरण गेल्या 30 वर्षांपासून तयार झाले आहे. दरवर्षी मुस्लिम बांधवांना पवित्र रमजानच्या शुभेच्छा ते देत असतात या महिन्यात अतिशय कडक उन्हाळ्यात मुस्लिम बांधव अल्लाची उपासना करत महिनाभर रोजा (उपवास) करतात. मुस्लिम बांधवांच्या घरी जाऊन त्यांची भेट घेऊन शुभेच्छा दिल्या आणि शीरखुर्मा चा आस्वाद बांधवांसोबत घेतला. हा स्नेहभाव गेल्या तीस वर्षांपासून त्यांनी जपला आहे.

यावेळी महेश बॅंकेचे अध्यक्ष ओमप्रकाश सारडा, शिवसेनेचे नेते राजा भैर्या पांडे, सूर्यकांत मुंडे, प्रा.विजय मुंडे,शाम गडेकर, जिल्हा परिषद सदस्य प्रदीप भैर्या (बबलू शेट)मुंडे, बाबासाहेब शिंदे, नवनाथ क्षीरसागर, विश्वनाथ गायकवाड, रघुनाथ डोळस, राहुल कांदे,शिवा बडे, हनुमंत गुडे, भोपल्याचे सरपंच बाळासाहेब मुंडे, श्रीमंत कांगणे, ब्रह्मदेव मुंडे,माणिक बनसोडे,महादेव दौंड,केशव फड, वृक्षराज आंधळे, पिंटू देवडे, अरुणाचल रोडे, पांडुरंग निकते, प्रवीण घाडगे, अण्णा सरवडे आदीसह कार्यकर्ते मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

नव्या बदलांना स्विकारणाऱ्या शेतकऱ्यांना सर्वतोपरी मदत करणार : मयंक गांधी जिथे मने जोडली जातात तिथेच पाणी थांबते : सत्यजित भटकळ

■ सिरसाळा (अतुल बडे)

ग्रामीण भागाच्या शाश्वत विकासासाठी केवळ शेतकरी बदल करून चालत नाही, तर विचारांत आणि सामूहिक कृतीतही परिवर्तन आवश्यक आहे. याच दृष्टीकोनातून ग्लोबल विकास ट्रस्टकडून "माती, शेती आणि मती" या त्रिसूत्रीवर आधारित कामाला गती देण्यात येत आहे. आतापर्यंत वैयक्तिक पातळीवर शेतकऱ्यांचे उत्पन्न वाढवण्यावर भर देण्यात आला होता; मात्र आता गाव पातळीवर एकात्मिक विकास घडवून आणण्याचे मोठे उद्दिष्ट समोर ठेवण्यात आले आहे. ग्रामीण भागातील वास्तव पाहता, अनेक शेतकरी नव्या तंत्रज्ञानाचा स्वीकार करण्यास संकोच करतात. काही ठिकाणी पाण्याची आणि ज्ञानाची कमतरता, तर काही ठिकाणी भांडवलाला अभाव ही मोठी अडचण आहे. या पार्श्वभूमीवर ग्लोबल विकास ट्रस्ट शेतकऱ्यांना एकर आणून गट पद्धती विकसित करत आहे. या गटांमुळे केवळ उत्पादनातच वाढ होत नाही, तर दर्जदार शेती, बाजारपेठेतील योग्य दर आणि सामूहिक निर्णयक्षमतेलाही बळ मिळते. या प्रक्रियेतून शेतकऱ्यांचा आत्मविश्वास वाढत असून ग्रामीण अर्थव्यवस्थेला नवसंजीवनी मिळत आहे. अशा बदलांच्या प्रवासात शेतकऱ्यांना सर्वतोपरी मदत देण्याचा निर्धार मयंक गांधी यांनी व्यक्त केला.

पाण्याचे व्यवस्थापन आणि सामाजिक ऐक्य यांचा अतूट संबंध अधोरेखित करताना पानी फाउंडेशनचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी सत्यजित



भटकळ यांनी महत्त्वपूर्ण मुद्दा मांडला. "जिथे मने जोडली जातात तिथेच पाणी थांबते आणि तिथेच खरी समृद्धी निर्माण होते," असे सांगताना त्यांनी गावातील एकोपा, सहभाग आणि सामूहिक श्रम यांचे महत्त्व अधोरेखित केले. "एकटा ते ऐकता" हे सूत्र केवळ घोषवाक्य नसून ग्रामीण विकासाचा पाया आहे, असे त्यांनी स्पष्ट केले. अंबाजोगाई तालुक्यातील मौजे मांडवा पठाण येथे झालेला कार्यक्रम हा या व्यापक विचारांचा प्रत्यक्ष नमुना ठरला. नव्याने केळी लागवड करणाऱ्या शेतकऱ्यांना ग्लोबल विकास ट्रस्टच्या माध्यमातून आर्थिक व तांत्रिक सहाय्य देण्यात आले. भांडवलाला अभावामुळे मागे राहणाऱ्या शेतकऱ्यांना AU Small Finance Bank च्या माध्यमातून

कर्जसहाय्य उपलब्ध करून देण्यात आले, तर सिंचनासाठी ३८ शेतकऱ्यांना टिबक संचाचे वितरण करण्यात आले. गुढी पाडव्याच्या शुभमुहूर्तावर उर्वरित शेतकऱ्यांना मदत देऊन या उपक्रमाला पूर्णता देण्यात आली. मांडवा पठाण येथील हनुमान मंदिरात झालेल्या या कार्यक्रमातून एक स्पष्ट संदेश समोर आला. शाश्वत शेती आणि समृद्ध गावांसाठी केवळ संसाधने नाहीत, तर सामूहिक विचार आणि एकजूट हीच खरी ताकद आहे. या कार्यक्रमास ग्लोबल विकास ट्रस्टचे ट्रस्टी संजय परमार, सरपंच गणेश रुद्राक्ष, सत्यप्रेम नवणे यांच्यासह अनेकांची प्रमुख उपस्थिती होती. कार्यक्रमास मोठ्या संख्येने शेतकरी उपस्थित होते.

आ.धनंजय मुंडे यांच्या मार्गदर्शनाखाली पाणी पुरवठा सभापती सौ.जयश्रीताई रवींद्र गिते यांच्या हस्ते मलिकपूरा भागात ६ किमी नवीन वाढीव पाणीपुरवठा पाइपलाईनचा शुभारंभ परळीतील पाणीप्रश्न तात्काळ सोडवण्यासाठी नगर परिषद पाणी पुरवठा विभाग नेहमी तत्पर - पाणी पुरवठा सभापती सौ.जयश्रीताई रवींद्र गिते



■ परळी वैजनाथ (प्रतिनिधी)

परळी विधानसभा मतदारसंघाचे लोकप्रिय आ. धनंजय मुंडे साहेब यांच्या मार्गदर्शनाखाली परळी वैजनाथ शहरातील पाणीपुरवठा प्रश्न नगर परिषद पाणीपुरवठा विभाग सोडवण्यासाठी सातत्याने प्रयत्नशील आहे. शहरातील नागरिकांना नियमित पाणी मिळावे यासाठी विविध उपाययोजना राबविल्या जात आहेत. शहराच्या इतर भागात पाणीप्रश्न उद्भवल्यास त्वरित उपाययोजना करून समस्या दूर करण्यास नगर परिषद कटिबद्ध आहे. कोणत्याही परिस्थितीत शहराला पाणी कमी पडू देणार नाही. तसेच, उन्हाळ्याच्या हंगामात नागरिकांनी पाणी

जपून वापरावे आणि अपव्यय टाळावा असे आवाहन सभापती सौ. जयश्रीताई गिते यांनी मलिकपूरा भागात ६ किमी नवीन वाढीव पाणीपुरवठा पाइपलाईनचा शुभारंभ प्रसंगी प्रतिपादन केले आहे. परळीतील पाणीप्रश्न तात्काळ सोडवण्यासाठी नगर परिषद पाणी पुरवठा विभाग नेहमी तत्पर असल्याचेही पाणी पुरवठा सभापती सौ.जयश्रीताई रवींद्र गिते यांनी सांगितले. परळी वैजनाथ शहरातील पाणीपुरवठा अधिक सक्षम व नियमित करण्याच्या दिशेने महत्त्वपूर्ण पाऊल टाकत, पवित्र रमजान ईदच्या मंगलमय दिवशी प्रभाग क्रमांक १७ मधील मलिकपूरा परिसरात नवीन सहा किलोमीटर लांबीचा पाणीपुरवठा पाइपलाईनचे (४ इंच व ६ इंच)

शुभारंभ नगर परिषदेच्या पाणीपुरवठा सभापती सौ. जयश्रीताई रवींद्र गिते यांच्या हस्ते श्रीफळ वाढवून उत्साहात करण्यात आले. आ. धनंजय मुंडे यांच्या मार्गदर्शनाखाली साकारलेल्या या योजनेमुळे शहरातील व परिसरातील नागरिकांना दिलासा मिळणार आहे. या प्रसंगी प्रभागातील नगरसेवक हाजी बाबू, नगरसेवक रमेश पवार,सदिक भाई, असद भाई, अनसार भाई,सम्मू भाई, रशीद भाई तसेच स्थानिक नागरिक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. नव्याने टाकण्यात येत आसलेल्या पाइपलाईनमुळे मलिकपूरा भागात पाण्याचा दाब वाढून अधिक नियमित व सुरळीत पाणीपुरवठा होणार आहे. यावेळी बोलताना सौ.जयश्रीताई गिते यांनी सांगितले

की, परळी वैजनाथ शहरातील पाणीपुरवठा नियमित सुरळीत सुरू असून काही भागांमध्ये निर्माण होणाऱ्या अडचणी मागणीनुसार तातडीने दूर करण्यात येत आहेत. शहरातील प्रत्येक घरापर्यंत शुद्ध व पुरेसा पाणीपुरवठा पोहोचविण्या साठी नगर परिषद पाणीपुरवठा विभाग कटिबद्ध आहे. कोणत्याही परिस्थितीत शहराला पाणी कमी पडू दिले जाणार नाही, अशी ठाम व्हाही त्यांनी दिली. उन्हाळ्याच्या पार्श्वभूमीवर नागरिकांनी पाणी जपून वापरावे, पाण्याचा अपव्यय टाळावा आणि प्रशासनाला सहकार्य करावे, असे आवाहनही पाणी पुरवठा सभापती सौ.जयश्रीताई रवींद्र गिते यांनी केले.

जल ही जीवन, जल ही अमृत संपूर्ण सृष्टीसाठी पाण्याचा एक-एक थेंब महत्त्वाचा

आज जगात पाणी हा महत्त्वाचा घटक आहे. कारण जल नही तो कुठे नाही! पृथ्वीतलावर मानवजातीच्या अतीरिकांमुळे आज निसर्गाचे संतुलन डगमगाताना दिसत आहे. अन्न, वस्त्र, निवारा याची मुख्य जळ-मुळ पाणी आहे. कारण पाण्याशिवाय कोणतीही गोष्ट शक्यच नाही. भारतासह अनेक देशांमध्ये दरवर्षी पाण्याचा हा!हा!कार! होतांना आपण पाहतो. भारतात मार्च महिन्यापासूनच देशातील अनेक भागांत पाण्याची समस्या निर्माण होत असते. आजही अनेक देश पाण्यासाठी कडवी झुंज देत आहे. आज आपण कुठेही गेले तरी पाणी अती आवश्यक आहे. आकाश-पाताळ, पूर्व-पश्चिम, उत्तर-दक्षिण म्हणजेच आपण जगाच्या पाठीवर कुठेही गेले तरी मानव, पशु-पक्षी व संपूर्ण जीवजंतू हे पाण्याविना जगूच शकत नाही. पाण्याविना निसर्ग नाही व मानवही नाही. म्हणजेच आज पाणी सर्वांसाठीच अनमोल आहे. त्यामुळे पाण्याचे महत्त्व सर्वांनीच लक्षात ठेवले पाहिजे. १९९२ ला पर्यावरण व विकास या विषयावर संयुक्त राष्ट्र संघाने आयोजित करण्यात आले होते. यावेळेस विश्व जल दिवस या विषयावर चर्चा करण्यात आली व संयुक्त राष्ट्र संघाने प्रत्येक वर्षी २२ मार्चला विश्व जल दिवस साजरा करण्याचे जाहीर केले. यानंत १९९३ मध्ये २२ मार्चला संपूर्ण जगात विश्व जल दिवस पहिल्यांदा साजरा करण्यात आला. यावेळेस जल संरक्षण आणि रक्ष-रखाव यावर जनजागृतीचे मोठे अभियान छेडण्यात आले. विश्व जल दिवसाला पाणी वाचविण्याचा "संकल्प" दिवस सुध्दा म्हटल्या जाते. या दिवसाला पाणी संरक्षण विषयी जागृकता व पाण्याचे महत्त्व याला जास्त महत्त्व दिले जाते. आज मानवाच्या जीवनाचा महत्त्वाचा घटक म्हणजे पाणी आहे. कारण पाण्याविना संपूर्ण सृष्टीअधुरी आहे. आपण जगाच्या धुभागाचा विचार केला तर या पृथ्वीतलावर ७० टक्के पाणी व ३० टक्के भूभाग आहे. तरीही जगात पाण्याच्या पाण्याची समस्या अत्यंत गंभीर असल्याचे दिसून येते. कारण ७० टक्के समुद्राचे पाणी खारे असल्यामुळे पाण्यायोग्य नाही. सध्या संपूर्ण जग अत्याधुनिक युगाकडे वाटचाल करताना दिसते. त्यामुळे जगात अनेक नवीन नवीन समस्या उदयास येताना दिसतात. त्यामुळे आज संपूर्ण जगात पाण्याच्या पाण्याची समस्या मोठ्या प्रमाणात दिसून येते. याचे मुख्य कारण म्हणजे बदलते हवामान व जगातील वाढती लोकसंख्या यामुळे जगातील ५० टक्के जंगलसंपदा मानवाच्या अतीरिकांमुळे नस्तानास्त झाली आहे. त्यामुळे पावसाचे पाणी



जमिनीत न मुरता ते सरळ समुद्रात जात आहे. यामुळे आज जगात अत्यंत गंभीर समस्या निर्माण होऊन दिवसेंदिवस समुद्राची पातळी वाढत आहे. समुद्राची पातळी वाढने म्हणजेच पृथ्वीतलावरील संपूर्ण सृष्टीच्या बाबतीत धोक्याची घंटा आहे. त्यामुळे पाण्याचा विषय साधा नसून अत्यंत गंभीर आणि चिंतेचा विषय आहे. जगात वाढते कारखाने, औद्योगिकीकरण, शहरीकरण, युद्धजन्य परिस्थिती, अनेक परमाणु परिक्षण यामुळे निसर्गानेचे संतुलन डगमगाताना दिसत आहे. कारखान्यांच्या दुर्घट वातावरणामुळे व तापमानामुळे अनेक हिमकडे कोसळताना आपण पहातो. यामुळे संपूर्ण जगात महाप्रलय, सुनामी आल्याचेसुध्दा आपणासर्वांना यात आहे. जगातील हिमकडे साबुत रहाले तर पाण्याची समस्या आपोआप कमी होईल. परंतु मानवाने स्वतःच्या स्वार्थासाठी हिमकडांचा बळी घेताना दिसत आहे. अनेकदा देवभूमित आलेला महाप्रलय हा हिमकडा कोसळल्याने आलेला महाप्रलय आहे. संपूर्ण भारतात ८० टक्के पाण्यायोग्य पाणी हिमकडातून

मीळत असते. परंतु मानवाच्या अतीरिकांमुळे हिमकडे वेळेच्या आधी वितळायला लागले तर या पृथ्वीतलावर २० वर्षांनंतर पाण्याकरीता एक थेंब सुध्दा पाणी मिळणार नाही. त्यामुळे पाणी वाचविण्यासाठी तळागाळातून प्रयत्न व्हायलाच पाहिजे. आज जंगलातील संपूर्ण हिंसक पशु शहरांकडे का येत आहे. याचा विचार कोणीच करीत नाही. परंतु जगातील संपूर्ण मानवजातीने हे लक्षात ठेवले पाहिजे की, जंगलातील हिंसक पशु-पक्षी शहरात येत नसून आपण त्यांच्या घरावर म्हणजेच जंगलावर अतिक्रमण करीत आहोत. त्यामुळे जंगलातील पशु-पक्षी शहरात व गावात येताना दिसतात. पुर्वी छोटे-छोटे तलाव असायचे. परंतु आज पुर्वीचे छोटे-छोटे तलाव वस्ती व कारखान्यांमध्ये परीवर्तित झालेले दिसून येतात. त्यामुळे आज गावात, शहरात, वस्तीत संपूर्ण टिकाणी पाण्याच्या पाण्याची समस्या मोठ्या प्रमाणात भेडसावताना दिसून येते. याचे मुख्य कारण म्हणजे मानवाने निसर्गावर केलेला अत्याचार होय. सध्याच्या काळात जगामध्ये आगजनीच्या घटना व वनवेलागने मोठ्या प्रमाणात दिसून येतात. अनेक मोटमोठी जंगले अजुनही जळत आहे. कारण मानवाने जमीनीच्या पोटातील पाणी संपूर्णतः निचोडून (आटवून) टाकले आहे. जगातील अनेक भागात ज्वालामुखीचा उद्रेक मोठ्या प्रमाणात होतांना आपण पहातो. भुकंप, सुनामी, ज्वालामुखीचा उद्रेक ह्या संपूर्ण घटना पृथ्वीतलावर पाण्याची पातळी कमी होत असल्याने होत आहे. कारण जंगलसंपदा टीकुन रहाली असती तर पाण्याची समस्या मुळातच राहलीच नसती. पाणी टीकुन राहिले असते तर ज्वालामुखी, सुनामी, महाप्रलय, भुकंप, वनवे लागने इत्यादी विनाशकारी घटनांचा उद्रेक झाला नसता. अजुनही मानवजाती पाण्याचे महत्त्व समजल्याचे दिसून येत नाही. पुर्वी नदी, ओढे, तलाव, झिरा व विहिरीतून पाणी

घ्यायचे परंतु आता नदी, तलाव व विहिरी आटुलगायला आहेत. विहिरीची खोली ५० ते ६० फुटांपर्यंत असायची परंतु पाण्याचा दुष्काळ पहाता ५० ते ६० फुटांपर्यंतचे विहिरीचेसुध्दा पाणी आटल्याचे दिसून येते. त्यामुळे आता मानवजातीने बोरेवेलचा सहारा घेऊन ५०० ते ७०० फुटांवर पाण्यासाठी जावे लागत आहे. मनुष्याला पाण्याचा अधिकार फक्त ५० ते ६० फुटांपर्यंतच होता. परंतु मानवाने पाण्यासाठी संपूर्ण सीमा ओलांडून पाताळात जाऊन तेथील पाण्यावर अतिक्रमण केल्याचे दिसून येते. म्हणजेच मानवाने सापाच्या बिळात हात टाकला आहे. ज्या पाण्यावर मानवजातीचा तिळात्र अधिकार नाही तेही पाणी आपण आपली तहान भागवण्यासाठी वापरीत आहोत. हा मानवाचा निसर्गासुद्धीवर खुला अन्याय व अत्याचार नाही काय? आज मानवाच्या निष्काळजीपणामुळे व अतिक्रमांमुळे जंगले वाळून (सुकली) गेली आहे. आज संपूर्ण जग बारूदच्या ढीगाच्यावर बसले आहे ही बाब सर्वांनाच यात आहे. अनेक देशात गृहयुद्ध व आता महायुद्ध सुरू आहे. उदाहरण घ्यायचे झाले तर रशिया-युक्रेन, अमेरिका-इजरायल-इराण- गाजा-इराण-हिज्बुला यांनी महायुद्धाचे स्वरूप घेतले आहे यामुळे युद्धाने जनुकाय रक्ताची नदी वाहत आहे की काय असे वाटत आहे. सध्याच्या परिस्थितीत या देशात आगडोंब उसळला असून अनेक क्षेत्र जळून खाक झाले आहे. त्याचप्रमाणे अनेक देश परमाणुपरीक्षण करताना आपण पहातो. अशा परीस्थितीत धुमाता (पृथ्वी) पाण्याचे संग्रहन कसे काय करेल? मानव आज आगीशी खेळत आहे त्यामुळे तो पाण्याचे महत्त्व विसरल्याचे दिसून येते. कठीण परिस्थिती पाहता जगाने पाणी वाचवीण्याचा संकल्प करायला पाहिजे. अन्न, वस्त्र, निवारा आवश्यक आहे यात दुमत नाही. परंतु अन्न, वस्त्र, निवारा यांची उत्पत्ती ही पाण्यापासूनच होत असते. त्यामुळे भारतासह संपूर्ण जगाने विश्व जल दिवस साजरा करताना पाण्याचे महत्त्व समजून घेतले पाहिजे. जगापुढे शुद्ध पाण्याची गंभीर समस्या आहे. पाण्यासाठी अनेक देशांमध्ये हा!हा!कार! माजल्याचे दिसून येते. त्यामुळे पाणी वाचविण्यासाठी भारतासह संपूर्ण जगाने युद्ध पातळीवर प्रयत्न करण्याची गरज आहे. पर्यावरण व निसर्ग सुरक्षित तर पाणी सुरक्षित. पाणी सुरक्षित तर मानव, पशुपक्षी, जीव-जंतु सुरक्षित, जिव सृष्टी सुरक्षित तर पृथ्वी सुरक्षित ही बाब सर्वांनीच लक्षात ठेवली पाहिजे. आज अनेक देशांतील जंगल संपदा नस्तानास्त करून कारखाने, शहरे मोठ्या प्रमाणात उभारले आहे. त्यामुळे भारतातच नव्हे तर संपूर्ण जगात जंगलातील हिंसक प्राणी

(वाघ, अस्वल, सिंह, कोल्हा, बिबट्या, जहरीले साप) शहरात शिरकाव करताना दिसतात. यामुळे मोठ्या प्रमाणात जिवीत हानी सुध्दा झाली आहे व होत आहे. याचे मुख्य कारण म्हणजे जंगलातील पाण्याचा तुटवडा होय. आज पाण्यासाठी मानव व प्राणी एकमेकांचे कट्टर शत्रू बनल्याचे दिसून येते. त्यामुळे संपूर्ण जगाने पाणी वाचविण्याचा संकल्प केला पाहिजे. असे भाकीत आहे की २०४० मध्ये भारतात प्यायला पाणी मिळणार नाही. अशी स्थिती येवू शकते याला नाकारता येत नाही. संयुक्त राष्ट्रने जगातील पाण्याच्या परीस्थितीच्या अहवालांमध्ये ही भीती वर्तवली आहे. जगात पुढे पाण्याचे भीषण संकट येणार असून भारत या संकटाच्या केंद्रस्थानी रहाण्याची शक्यता वर्तविण्यात येत आहे. नद्या, सरोवर, तलाव यामध्ये उपलब्ध असलेले पाण्याचे पाणी झपाट्याने प्रदुषित होत आहे. त्यामुळे कारखान्यांचे दुषितपाणी व सांडपाणी यांना पाण्याच्या पाण्यापासून कोसो दूर ठेवण्याची गरज आहे. दूषित पाणी पील्यामुळे जगात दरवर्षी लाखांच्या संख्येने मानवीय हाणी व पशुपक्षांची हाणी मोठ्या प्रमाणात होतांना दिसून येते यालाही थांबविण्याची गरज आहे. एकावर्षात पडलेले पावसाचे पाणी अडवीता आले तर पाच वर्षे पुरे इतका पाणी साठा आपल्याला उपलब्ध होवू शकतो. परंतु त्यासाठी योग्य नियोजन करणे अजुनही आपल्याला जमले नाही. आताही ८० टक्के पाणी प्रदुषित आहे. पाण्याच्या स्रोतांचे होणारे प्रदुषण आणि पाणी साठविण्यासाठी नसलेले नियोजन हे दोन प्रश्न आहेत. यावर दुर्लक्ष सुरूच राहिल्यास येणाऱ्या काही वर्षांत पिण्याच्या पाण्याची समस्या निर्माण होवू शकते असा इशारा पर्यावरण तज्ज्ञांचे दिला आहे. मानव हा बुध्दीजीवी प्राणी आहे त्यामुळे हे लक्षात ठेवले पाहिजे की पाणी संपले तर आपण संपू. आपण संपले तर जग संपेल! त्यामुळे विश्व जल दिनाच्या निमित्ताने प्रत्येकांनी पाणी वाचविण्याचा "संकल्प" केला पाहिजे. तेव्हाच पाणी वाचले. त्याचप्रमाणे "पाणी वाचवा देश वाचवा" हा निर्धार संपूर्ण जगाने अंगीकारला पाहिजे. आज जगातील वाढती पाण्याची समस्या यामुळे अनेक पशुपक्षी लुप्त झाल्याचे दिसून येते. याकरीता जल विश्व दिनाच्या निमित्ताने वाढते प्रदुषण रोखण्याचा व पाणी वाचविण्याचा निर्धार सर्वांनीच अंगीकारला पाहिजे.

■ लेखक रमेश कृष्णराव लांजेवार (स्वतंत्र पत्रकार)

लोकार्थ



पॉवरिकाची प्रारंभिक सार्वजनिक भागविक्री उद्या खुली होणार

पॉवरिका लिमिटेड ("कंपनी") ने आपल्या पहिल्या-वहिल्या प्रारंभिक सार्वजनिक भागविक्रीसाठी प्रति इक्विटी शेअर ३७५ ते ३१५ रुपयांचा किंमत पट्टा निश्चित केला आहे. प्रत्येक शेअरचे दर्शनी मूल्य ५ रुपये आहे. कंपनीची प्रारंभिक सार्वजनिक भागविक्री वर्गाणीसाठी मंगळवार, २४ मार्च २०२६ रोजी खुली होईल आणि शुक्रवार, २७ मार्च २०२६ रोजी बंद होईल. गुंतवणूकदार किमान ३७ इक्विटी शेअर्ससाठी आणि त्यानंतर ३७ इक्विटी शेअर्सच्या पटीत बोली लावू शकतात. हा आय पी ओ ७०० कोटी रुपयांपर्यंतचा 'ताजा अंक' आणि प्रवर्तकांकडून नरेश ओबेरॉई फिमिली ट्रस्ट व कबीर आणि किमया फिमिली ट्रस्ट यांच्याकडून ४०० कोटी रुपयांपर्यंतचा 'विक्री प्रस्ताव' यांचा समावेश असलेला संयुक्त प्रस्ताव आहे. ही कंपनी 'एकात्मिक ऊर्जा समाधान प्रदाता' असून, ती डिझेल जनरेटर सेट्स मध्ये विशेष प्राविण्य बाळगते; या जनरेटरचा वापर प्राथमिक (मुख्य) आणि पर्यायी (स्टॅंडबाय) अशा दोन्ही प्रकारच्या गरजांसाठी केला जातो.

जेली लांब, वाकडी-तिरपी असून आतमध्ये फिलिंग आहे, त्यामुळे रोजच्या स्नॅकिंगला मजेदार डिस्ट मिळतो, दिसायला वेगळी आणि मजेदार असल्यामुळे किशोरवयीन आणि लहान मुलांसाठी खास तयार केली आहे. 30 ग्रॅम वजनाची ही जेली ₹10 ला मिळते. क्रेझी रॅफ तयार करताना एक साधी पण महत्त्वाची गोष्ट लक्षात घेतली. आजची तरण पिढी फक्त चव बघत नाही. त्यांना दिसायला मजेदार, खेळता येईल अशी आणि मित्रांसोबत शेअर करता येईल अशी कॅंडी आवडते. रोजच्या क्षणांत थोडी मजा आणि उत्सुकता आणणारे स्नॅक्स त्यांना हवे असतात. लांब आणि वाकडी-तिरपी आकाराची जेली आणि जिराफपासून प्रेरित डिझाइनमुळे क्रेझी रॅफ साध्या कॅंडीला मजेदार अनुभव देते. या जेलीच्या बाहेर स्ट्रॉबेरी चर्चीचे कव्हर आहे, जे लाल रंगाच्या 2 छटांमध्ये दिसते, आतमध्ये क्रीमी व्हॅनिला फिलिंग आहे. आंबट आणि गोड चव एकत्र आल्यामुळे खाण्याचा वेगळा अनुभव मिळतो.



आणि अतिशय सक्षम प्रक्रिया-केंद्रित दृष्टिकोन यामुळे शक्य झाली आहे. बातमी-४) भारतीय टपाल खात्याच्या ३ नवीन प्रीमिअम सेवा

भारत सरकारच्या दूरसंचार मंत्रालयाच्या 'टपाल विभागाने' राष्ट्रीय स्तरावर तीन नवीन 'प्रीमियम डिलिव्हरी सेवा' सुरू केल्या आहेत २४ स्पीड पोस्ट, २४ स्पीड पोस्ट पारसल आणि ४८ स्पीड पोस्ट. वेगाने विस्तारणाऱ्या 'एक्सप्रेस लॉजिस्टिक्स' आणि 'निश्चित वेळेत डिलिव्हरी' देणाऱ्या क्षेत्रात 'डिडिया पोस्ट'ची क्षमता अधिक बळकट करणे, हा या सेवा सुरू करण्यामागील मुख्य उद्देश आहे. या उपादानांच्या (सेवांच्या) लोकार्थ सोहळ्याचे आयोजन माननीय केंद्रीय दूरसंचार मंत्री श्री. ज्योतिरादित्य एम. शिंदे यांच्या अध्यक्षतेखाली करण्यात आले होते. याप्रसंगी माननीय दूरसंचार राज्यमंत्री डॉ. चंद्रशेखर पेम्मासानी, टपाल सचिव श्रीमती वंदिता कौल, टपाल सेवा महासंचालक श्री. जितेंद्र गुप्ता आणि सदस्य (संचालन) श्री. हर्षीत सिंग यांचीही उपस्थिती लाभली. या प्रीमियम सेवा सुरुवातीला देशातील सहा महानगरांमध्ये सुरू करण्यात आल्या आहेत. या सेवांचा विस्तार टप्प्याटप्प्याने 'टियर-१' आणि 'टियर-२' श्रेणीतील शहरांपर्यंत केला जाईल, जेणेकरून या सेवांचा आवाका अधिक व्यापक होईल आणि त्या जास्तीत जास्त लोकांपर्यंत पोहोचतील. या लोकार्थ सोहळ्यामध्ये सदर सहा महानगरांमधील प्रतिनिधींनी 'व्हर्च्युअल' (दूरदृश्यप्रणाली) माध्यमातून सहभाग नोंदवला.

चुपा चुप्सची मुलांसाठी क्रेझी रॅफ, ट्रिस्टेड जेली

परफेक्ट व्हॅन मेल्ले कंपनीचा कनेक्शनरी ब्रँड चुपा चुप्से क्रेझी रॅफ नावाची नवीन जेली बाजारात आणली आहे, ही

यशाचा हा महत्त्वपूर्ण टप्पा गाठला आहे. आपल्या चौथ्या वर्धापन दिनांिमित्त कंपनीने आणखी २६ शहरांमध्ये नवीन शाखा सुरू केल्या आहेत. या विस्तारासह कंपनीने देशभरातील १३२ हून अधिक शहरांमध्ये आपले जाळे विस्तारले आहे. या शाखा विस्तारातून कंपनीने गुंतवणूकदारांना गुंतवणूकीबाबत सर्व प्रकारच्या सेवा प्रदान करणारी भारतातील एक असेट

■ सकलन-संयोजन सुबोध रणशेरे

श्री क्षेत्र पुंडी ता आष्टी येथे ह भ प जनार्दन दास महाराज (आळंदी देवाची)

यांच्या भव्यदिव्य संगीत तुलसी रामायण कथेचे आयोजन

वार्ताहर | आष्टी

श्रीराम नवमी निमित्त श्री क्षेत्र पुंडी वाहिरा येथे दिनांक 19 मार्च ते 27 मार्च या दरम्यान भव्य दिव्य संगीत तुलसी रामायण कथेचे आयोजन करण्यात आले आहे. श्री क्षेत्र आळंदी देवाची येथील संगीत अलंकार रामायणाचार्य ह भ प जनार्दन दास महाराज हे श्रीराम कथा करत आहेत. श्री रामायण कथेसाठी सिंध वादक म्हणून योगेश महाराज सासाणिक अकोला तर तबला साथ आदिनाथ वाडेकर आणि पंड वादक साथसंगत अजित महाराज पवार करत आहेत. तुलसी रामायण कथेचे हे तिसरे वर्ष असून कथाभाग तुलसीदास महाराज चरित्र, शिव पार्वती विवाह, पुत्र कामेष्टी यज्ञ, श्रीराम जन्म, बाललीला, विश्वामित्र यज्ञ रक्षण, अहिल्या उद्धार, धनुष्पाग, सीता

राम विवाह, अयोध्याआनंदउत्सव, मंधरा बुद्धिभ्रंश, श्रीराम वनगमन, गुहक भेट, निषादराज भेट, केवट संवाद, पंचवटी, सीताहरण, शबरीभेट, सुग्रीव मैत्री, हनुमंतांकडून सीता शोध, लंका दहन, राम रावण युद्ध, अयोध्येत राज्याभिषेक इत्यादी प्रसंग रामकथे दरम्यान श्रोत्यांना श्रवण करता येणार आहेत. याकरिता उत्तम झाकी दर्शन बुधवंत महाराज यांचे असून ध्वनीसंयोजन रवी जाधव आर के साऊंड अहिल्यानगर करत आहेत. श्रीराम जन्माचे किर्तन दिनांक 26 रोजी सकाळी दहा ते बारा या काळात ह भ प सतीश महाराज दळवी यांचे होणार असून दिनांक 27 रोजी अमंग सारस्वत भागवताचार्य आदिनाथ महाराज दानवे यांचे कालत्याचे किर्तन होणार आहे. गायनाचार्य म्हणून ह भ प संपत दानवे, ह भ प अनिल गरुड, देविदास आमटे, मुद्दुंगाचार्य मयूर महाडिक आळंदी, बळीराम वाडेकर

साथ करत आहेत. दिनांक 27 रोजी शुक्रवारी सायंकाळी सहा ते दहा शंभू सूर्य मर्दानी खेळ प्रशिक्षण संस्था जामखेड यांचे शिवकालीन युद्ध कलेचे प्रात्यक्षिकांचे सादरीकरण या ऐतिहासिक प्रसंगाचे सादरीकरण कार्यक्रम होणार आहे. रामनवमी निमित्त उपवास प्रसाद पंगत श्री बबनराव बापूराव भालेराव (फौजी) आणि सोन्याबापू नवसुपे कंडक्टर यांच्यावतीने होणार आहे. दिनांक 27 रोजी कालत्याची कीर्तनानंतरची महाप्रसाद पंगत सचिन थोरवे, विशाल जाधव, राम भागवत आणि महेश धुमाळ यांच्या वतीने असणार आहे. संगीत तुलसी रामायण कथा आणि त्यानिमित्ताने श्रीराम जप, संगीत भजन, वारकरी कीर्तन या सगळ्यांचा पंचक्रोशीतील भाविकांनी, नागरिकांनी

श्रवण लाभ घ्यावा असे आवाहन सरपंच प्रतिभा बाळासाहेब थोरवे, उपसरपंच अनिल गलांडे, रमेश ढगे, शिवाजी वाडेकर, आप्पासाहेब भालेराव, बळीराम वाडेकर, वसंत भागवत, तुकाराम भालेराव, राहुल सुरवसे, अर्जुन काकडे, सोन्याबापू थोरवे, बबन थोरवे, रावसाहेब भालेराव, हरिश्चंद्र थोरवे, संदीप जगदाळे, संतोष वाडेकर, बबन धुमाळ, उत्तम सुरवसे, बळीराम थोरवे, राम वाडेकर, सोमिनाथ ढगे आणि ग्रामस्थानी केले आहे. पंचक्रोशीतील धानोरा पुंडी पिंपळगाव, खुंटेफळ साबलखेड वाहिरा, कुंबेफळ, बाळेवाडी, पारोडी, सोलापूरवाडी, चिंचोली, कडा आदी श्रीराम भक्त भाविक नागरिकांनी लाभ घ्यावा असे आवाहन समस्त ग्रामस्थ पुंडी यांनी आवाहन केले आहे.



महागाव येथे महिला दिनानिमित्त शिलाई मशीन व ब्युटी पार्लर किट वाटपाचा भव्य कार्यक्रम उत्साहात साजरा



महागाव | प्रतिनिधी

महिला सक्षमीकरणाला चालना देण्यासाठी जनसेवा फाउंडेशन आणि सक्षम फाउंडेशन यांच्या संयुक्त विद्यमाने महिला दिनाचे औचित्य साधून शिलाई मशीन व ब्युटी पार्लर किट वाटपाचा भव्य कार्यक्रम फार मोठ्या उत्साहात संपन्न झाला. हा कार्यक्रम महागाव शहरातील सावित्रीबाई फुले कन्या विद्यालय येथे मोठ्या जल्लोषात पार पडला. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महागाव नगरपंचायतीच्या माजी नगराध्यक्ष सौ. सुनंदा दिल्लीपराव कोपरकर या होत्या, तर उद्घाटन म्हणून महागाव तहसील कार्यालयाचे तहसीलदार अभय मस्के यांच्या हस्ते करण्यात आले. कार्यक्रमाला प्रमुख पाहुणे म्हणून नगराध्यक्ष रंजना दीपक आडे, महागाव शहरातील च्येन्नै ते तथा महागाव तालुका जिनिंग प्रेसिंग चे अध्यक्ष संभाजीराव नरवाडे, उपाध्यक्ष प्रमोद भरवाडे, उमरखेड येथील समाजसेविका सरोज देशमुख, सविता चंदे, केवटे, नगरसेविका जयश्री संजय नरवाडे, महागाव नगरपंचायतचे नगरसेवक तथा काँग्रेस पक्षाचे शहराध्यक्ष शैलेश कोपरकर, माजी जिल्हा परिषद सदस्य अनिल नरवाडे, महागाव नगरपंचायत च्या माजी नगरसेविका अशाताई सुनील भरवाडे, समाजसेविका शीलाताई सुरेश भरवाडे, महागाव तालुका खरेदी-विक्री संचालिका संचालिका सीमाताई नितीन नरवाडे, महागाव तालुका पत्रकार संघाचे अध्यक्ष गणेश भोयर, महागाव तालुका मराठी पत्रकार संघाचे अध्यक्ष संजय कोपरकर, सुभाषराव शिंदे, यांच्या च्येन्नै पत्रकार गजानन वाघमारे तसेच संजय भगत, नगरसेविका सुरेखा विनोद कोपरकर, नगरसेविका करुणा शिरबिरे, जाह्नवी सुरेशे, यांची विशेष उपस्थिती होती.



कार्यक्रमात संजय भगत यांनी आपल्या मनोगतातून महिला सक्षमीकरणामध्ये महत्त्व अधोरेखित करत अल्प शब्दांत प्रभावी विचार मांडले. महिलांनी स्वावलंबी होण्यासाठी अशा उपक्रमांची गरज असल्याचे त्यांनी सांगितले. या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक जनार्दन सुरेशे यांनी केले. त्यांनी या उपक्रमांमार्फत उद्देश स्पष्ट करत महिलांना आर्थिकदृष्ट्या सक्षम करण्यासाठी अशा योजनांचे महत्त्व पटवून दिले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन कोमल पाटील सोनटक्के यांनी प्रभावीपणे केले. सरदार कार्यक्रमाचे आयोजन महागाव शहरातील अक्षदा ब्युटी पार्लरच्या संचालिका पूनम विजय भरवाडे यांच्या पुढाकारातून करण्यात आले होते. त्यांच्या या सामाजिक उपक्रमाचे सर्व स्तरांतून कौतुक होत आहे. या कार्यक्रमासाठी महागाव शहरातील शेकडो महिलांनी उत्स्फूर्त प्रतिसाद देत मोठ्या संख्येने उपस्थिती दर्शवली. शिलाई मशीन व ब्युटी पार्लर किटचे वाटप करून महिलांना स्वावलंबनाचा नवा मार्ग उपलब्ध करून देण्यात आला.

एकूणच, महिला दिनानिमित्त आयोजित करण्यात आलेला हा उपक्रम महागाव शहरात महिला सक्षमीकरणाला प्रेरणादायी संदेश देणारा ठरला असून भविष्यातही अशा उपक्रमांची अपेक्षा व्यक्त होत आहे. या उपक्रमा अंतर्गत शहरातील बारा महिलांना शिलाई मशीन व वाटप करण्यात आल्या आहेत त्यामध्ये प्रिती नरवाडे, ज्योत्सना नेवरे, शितल नरवाडे, शिल्पा कावळे, कीर्ती पाटे, आरती नेवरे, वैशाली गावंडे, दुर्गा कुसुंमवार, अश्विनी नरवाडे, ऋतुजा पवार, प्राजक्ता नरवाडे, यांचा समावेश होता तसेच ब्युटीपार्लर किट करिता प्रियंका लोंढे, रिंकू बहादूर, सुषमा चावतमळ, स्वाली कदम, वर्षा राठोड, वैष्णवी जाधव, नंदिनी कदम, कल्याणी कदम, यांची निवड करण्यात आली होती. हा कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी विशेष प्रयत्न म्हणून महागाव शहरातील बाबाराव ठाकरे, अशोकराव कदम, नंदाताई रमेश कदम, सुजाता कोपरकर, मेधा नरवाडे, वैष्णवी कदम, संगीता कदम, संगीता भरवडे, विजय भरवाडे, प्रविण चिलकर यांच्यासह अनेकांनी अथक परिश्रम घेतले.

माऊंट लिटरा झी स्कूलचा विद्यार्थी कार्तिक विजय मुंडे यांचे घवघवीत यश

पर्ळी/प्रतिनिधी -

पर्ळी येथील माऊंट लिटरा झी स्कूल च्या विद्यार्थ्यांनी यंदा विविध स्पर्धा परीक्षांमध्ये उल्लेखनीय यश संपादन करून शाळेचा नावलौकिक वाढवला आहे. शाळेतील विद्यार्थी कार्तिक विजय मुंडे याने एकाच वेळी तीन महत्त्वाच्या परीक्षांमध्ये यश मिळवत 'हॅट-ट्रिक ऑफ सक्सेस' साध्य केली आहे. त्याने राष्ट्रीय मिलिटरी स्कूल प्रवेश परीक्षा (RMS) मध्ये उत्तीर्ण होत आपली गुणवत्ता सिद्ध केली, तसेच अखिल भारतीय सैनिक शाळा प्रवेश परीक्षा (AISSEE) परीक्षेत यश मिळवले. याशिवाय त्याची निवड जबाब नवोदय विद्यालय (JNV) मध्ये झाली आहे. या तिहेरी यशामुळे कार्तिक मुंडे याचे सर्व स्तरातून कौतुक होत आहे. बॉड जिल्ह्यातील विद्यार्थ्यांनी मिळवलेले हे यश इतर विद्यार्थ्यांसाठी प्रेरणादायी ठरत आहे. शाळेचे अध्यक्ष डॉ. हरिश्चंद्र वगे दादा, उपाध्यक्ष प्राध्यापक कैलास घुगे सर, प्राचार्य मंगेश काशीद सर प्राचार्य, शिक्षकवर्ग व पालकांनी कार्तिकचे अभिनंदन



करत त्यांच्या उज्वळ भविष्यासाठी शुभेच्छा दिल्या. विद्यार्थ्यांच्या गुणवत्तापूर्ण शिक्षणासाठी व सर्वांगीण विकासासाठी शाळा सातत्याने प्रयत्नशील असल्याचे यावेळी सांगण्यात आले.

या यशामुळे माऊंट लिटरा झी स्कूल ची शैक्षणिक परंपरा अधिक बळकट झाली असून, भविष्यातही असेच यश मिळवत राहण्याचा विश्वास व्यक्त करण्यात आला आहे.

श्रद्धेच्या आड दडलेले अंधश्रद्धेचे वास्तव : कायद्याची अंमलबजावणी आणि जबाबदारीचा प्रश्न

महाराष्ट्र ही सामाजिक प्रबोधनाची, विवेकनिष्ठ विचारांची आणि परिवर्तनवादी चळवळीची भूमी म्हणून देशात एक वेगळी ओळख निर्माण करून आहे. महाराष्ट्र राज्याच्या सामाजिक इतिहासात अंधश्रद्धा, जातिव्यवस्था, खोदपन आणि अन्याय यांविरोधका लढा हा केवळ सैद्धांतिक न राहता प्रत्यक्ष कृतीतून उभा राहिलेला दिसतो. महात्मा ज्योतिराव फुले यांनी स्वयंशोधक विचार मांडत समाजातील अज्ञानाला आव्हान दिले, सावित्रीबाई फुले यांनी स्त्रीशिक्षणाचा पाया घालत अंधश्रद्धा आणि खोदपनाला प्रत्यक्ष धक्का दिला, राजर्षी शाहू महाराज यांनी सामाजिक न्यायाच्या धोरणाद्वारे समतेचा मार्ग मोकळा केला, तर डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी वैज्ञानिक दृष्टिकोन, तर्कशुद्ध विचार आणि मानवी सन्मान या मूल्यांना घटनात्मक अधिष्ठान दिले. या वैचारिक परंपरेतूनच पुढे अंधश्रद्धेविरोधी चळवळी उभ्या राहिल्या आणि त्यातून महाराष्ट्र अंधश्रद्धा निर्मूलन कायदा अस्तित्वात आला. महाराष्ट्र अंधश्रद्धा निर्मूलन कायदा म्हणजे केवळ कायदेशीर चौकट नसून तो समाजाच्या विवेकनिष्ठतेचा आणि प्रबोधनपर भूमिकेचा पुरावा आहे. श्रद्धेच्या नावाखाली होणाऱ्या भोंदूगिरीला, फसवणुकीला आणि शोषणाला थांबवण्यासाठी हा कायदा अत्यंत महत्त्वाचा ठरतो. परंतु, वास्तवातील काही घटनांमुळे हा प्रश्न उभा राहतो की, कायदा असूनही अशा प्रकारच्या घटना का घडतात? विशेषतः महिलांचे श्रद्धेच्या नावाखाली होणारे लैंगिक शोषण हे केवळ गुन्हेगारी प्रकरण नसून ते समाजाच्या मानसिकतेवर, प्रशासनाच्या कार्यक्षमतेवर आणि सत्तेच्या भूमिकेवर गंभीर प्रश्नचिन्ह निर्माण करते. श्रद्धा आणि अंधश्रद्धा यामधील भेद समजून घेणे ही चर्चेची पहिली पायरी आहे. श्रद्धा ही मानवी जीवनाचा सकारात्मक भाग आहे. ती व्यक्तीला मानसिक आधार देते, जीवनातील संकटांमध्ये धैर्य देते आणि नैतिक मूल्यांची जणूक करते. परंतु, जेव्हा श्रद्धा विवेकशून्य बनते, प्रश्न विचारण्याची क्षमता हरवते आणि ती अंधानुकरणात परिवर्तित होते, तेव्हा ती अंधश्रद्धा बनते. अंधश्रद्धा ही व्यक्तीच्या स्वातंत्र्यावर, विचारशक्तीवर आणि समाजावर आघात करते. ती अनेकदा भीती, असुरक्षितता आणि अज्ञान यांच्यापासून जन्य भेदे आणि त्यातून शोषणाला खतपाणी मिळते.

जर त्यांच्यावर राजकीय दबाव असेल किंवा त्यांच्यात प्रामाणिकतेचा अभाव असेल, तर त्या प्रभावीपणे कार्य करू शकत नाहीत. याटिकाणी सत्ताध्याऱ्यांची भूमिका अत्यंत महत्त्वाची ठरते. जर सत्तेतील काही लोक अशा भोंदू व्यक्तींना संरक्षण देत असतील, त्यांच्याविरोधात कारवाई करण्यास टाळाटाळ करत असतील किंवा राजकीय फायद्यासाठी त्यांचा वापर करत असतील, तर ही परिस्थिती अत्यंत चिंताजनक ठरते. अशा वेळी केवळ कायद्याचा अपमान होत नाही, तर लोकशाही व्यवस्थेवरील विश्वासही दासळतो.

'याला जबाबदार कोण?' या प्रश्नाचे उत्तर बहुआयामी आहे. सर्वप्रथम, जबाबदारी त्या व्यक्तीची आहे जी अंधश्रद्धेचा वापर करून शोषण करते. दुसरे म्हणजे, त्या यंत्रणांची जबाबदारी आहे ज्या अशा कृत्यांना रोखण्यात अपयशी ठरतात. तिसरे म्हणजे, सत्ताध्याऱ्यांची जबाबदारी आहे, ज्यांनी कायद्याची निष्पक्ष अंमलबजावणी सुनिश्चित करणे अपेक्षित आहे. आणि शेवटी, समाजाचीही जबाबदारी आहे, जो अशा व्यक्तींना अंधश्रद्धेने पूजतो.

समाजातील अंधश्रद्धा ही केवळ अज्ञानामुळे निर्माण होत नाही. ती भीती, असुरक्षितता आणि आशेच्या शोधातूनही निर्माण होते. त्यामुळे, अंधश्रद्धा निर्मूलनासाठी केवळ कायदे पुरेसे नाहीत. समाजामध्ये वैज्ञानिक दृष्टिकोन वाढवणे,



डॉ. राजेंद्र बगाटे, (समाजशास्त्राचे अभ्यासक)

शिक्षणाचा प्रसार करणे आणि लोकांना तर्कशुद्ध विचार करण्याची सवय लावणे आवश्यक आहे.

महिलांच्या सशक्तीकरणालाही येथे विशेष महत्त्व आहे. शिक्षण, आर्थिक स्वावलंबन आणि सामाजिक जागरूकता यामुळे महिलांना अशा शोषणापासून वाचवता येऊ शकते. त्याचबरोबर, त्यांना योग्य मार्गदर्शन आणि आधार मिळवून देणेही आवश्यक आहे.

माध्यमांची भूमिका देखील अत्यंत महत्त्वाची आहे. माध्यमांनी अशा घटनांचा निष्पक्षपणे पर्दाफाश केला पाहिजे आणि समाजामध्ये जागरूकता निर्माण केली पाहिजे. सामाजिक संपर्कना आणि अंधश्रद्धा निर्मूलन चळवळींनीही अधिक सक्रिय भूमिका घेणे आवश्यक आहे.

शेवटी, हा प्रश्न केवळ कायद्याचा नाही, तर समाजाच्या आत्मपरीक्षणाचा आहे. आपण खरोखरच पुरोगामी आहोत का? की आपण अजूनही अंधश्रद्धेच्या जाळ्यात अडकलेले आहोत? जर श्रद्धेच्या नावाखाली शोषण होत असेल आणि आपण त्याकडे दुर्लक्ष करत असू, तर आपली पुरोगामी ओळख ही केवळ दिखावा ठरते.

महाराष्ट्राच्या प्रबोधनपर परंपरेला खऱ्या अर्थाने जपायचे असेल, तर केवळ कायदे बनवून चालणार नाही, तर त्यांची प्रभावी अंमलबजावणी, समाजामध्ये विवेकाची रुजवणूक आणि प्रत्येक नागरिकाने आपली जबाबदारी ओळखणे आवश्यक आहे. तेव्हाच अंधश्रद्धांमुक्त, न्याय्य आणि खऱ्या अर्थाने पुरोगामी महाराष्ट्र घडू शकतो.